

Je
boert
beter
met

BOERDERI.

Sinds 1915 het onafhankelijke weekblad voor de landbouw

Nummer 14 | 2 januari

Opvolgster
Milou twijfelde
lang, maar gaat
er nu voor

Cameratechnieken in
aantocht om arbeid
in stal te vervangen

Landbouwinkomsten in
EU stijgt, maar houdt
inflatie niet bij

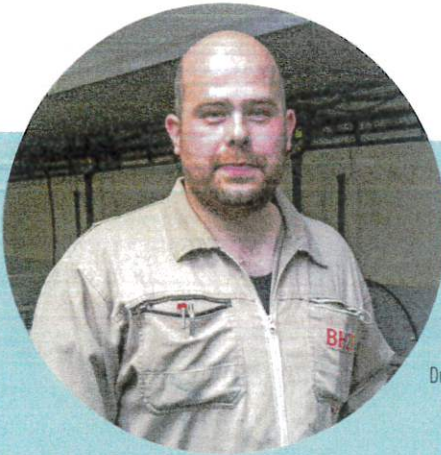

Vrijlooptal biedt diverse voordelen

Michael Ostkotte is gelukkig met zijn nieuwe kraamstal met 180 vrijloophokken. De arbeidsbehoefte is gering en de biggensterfte minder dan 10%. Op techniek is niet bespaard.

← Michael Ostkotte (36) runt een gemengd bedrijf met 750 zeugen, inclusief 150 Large-White zeugen voor eigen aanfok. Hij woont in het Duitse Ochtrup.

Varkens-/akkerbouw-bedrijf Ostkotte (D.)

BEDRIJFSGEGEVENS

750

zeugen

7,1

kilo speengewicht

180

vrijloopkraamhokken

<10%

uitval in kraamstal

33,7

gespeende biggen/zeug/
jaar

158

hectare akkerbouw

Vlak over de grens bij Enschede runt Michael Ostkotte een gemengd bedrijf met akkerbouw en 750 zeugen, met eigen aanfok. De biggen verkoopt hij. Drie jaar geleden heeft hij nieuw gebouwd. De vrijloopkraamhokken zijn tot stand gekomen in samenwerking met stalinrichter Meier Brakenberg, in Extertal.

← Het openen van de box is een koud kunstje. Een hek van de vrijloopbox bestaat uit twee scharnierende delen, die na openen in het slot vallen. De boxen blijven tot vijf dagen na het werpen gesloten, maar sommige zeugen werpen al vrij.

Foto's: Koos Groenewold

Door Kees van Dooren

De kraamstal op het bedrijf van Michael Ostkotte heeft de allure van een hotel. De vrijloophokken zijn acht vierkante meter groot, waarvan anderhalve vierkante meter dichte vloer voor het biggennest. Zowel de zeugen als de biggen hebben een automatisch brijvoersysteem. Elke afdeling heeft een biggenvoerautomaat voor het verstrekken van melkvervanger en droogvoer.

Ostkotte werkt sinds 2021 in deze kraamstal. Het oude kraamgedeelte stamde uit 1996 met hokken van vijf vierkante meter. Dat werkte niet meer. Bovendien zaten de afdelingen verspreid over diverse stallen. De varkenshouder besloot het goed aan te pakken en bouwde een fraaie stal, met plaats voor alle lacterende zeugen.

Samen met stalinrichter Meier Brakenberg is hij tot het huidige ontwerp gekomen. Michael Ostkotte: "Ik wilde even veel overzicht als met gangbare kraamhokken en de biggen moeten altijd ongehinderd om de zeug kunnen lopen." Ook de Duitse wetgeving is bepalend voor het ontwerp. Achter de trog moet minstens

'Ik was geen fan van dicht biggennest, maar dat moet gewoon voor warm microklimaat'

2,20 meter ruimte zijn. Dat is ook handig met geboortehulp. Tevens moeten vrijloopzeugen minimaal twee meter draairuimte hebben, zonder het hekwerk te raken. Alles bij elkaar leidt het op dit bedrijf tot hokken van acht vierkante meter.

Ondergronds ligt 3,5 kilometer slang van de warmtewisselaar. De binnenkomende ventilatielucht is nooit kouder dan 8 of warmer dan 25 graden. Via dikke, kunststof pijpen wordt de buitenlucht naar binnen gevoerd. Daar wordt het geconditioneerd en verder geleid naar de geperforeerde luchtbakken, boven de trog van de zeugen. Verwarming zit alleen in het biggennest, zodat het daar tot tien graden warmer is dan bij de zeug. Ostkotte: "Ik heb geen onderkoelde biggen. Die oriënteren zich op de warmte van het biggennest. Het temperatuurverschil is erg belangrijk om de biggen naar hun nest te leiden."

Werkgemak en veiligheid

Een box openen is een koud kunstje, toont Ostkotte. Een hek langs de zeug bestaat uit twee delen, die scharnieren. Als de beide helften open zijn, vallen ze in het slot. Dan gebeurt wat de varkenshouder voorspelt. Twee vrije zeugen wachten geen moment en beginnen aan elkaars neus te snuffelen. Ostkotte: "Zo gaat het altijd. Als ik na vijf dagen de boxen open, zoeken de zeugen direct contact met elkaar. Mooi is dat."

De hokafscheiding is een halve meter hoog. Hierdoor zijn de hokken heel toegankelijk en zien de zeugen elkaar. De bereikbaarheid is handig voor

↑ Met een speciaal ontworpen stukje kunststof kan Ostkotte de trog makkelijk leegmaken, indien nodig. De zeugen schrikken niet van zijn aanwezigheid.

← Zodra enige dagen na het werpen de boxen opengaan, zoeken de zeugen direct contact met elkaar. Dat is een patroon dat stevast terugkeert.

← Het biggenest bestaat uit anderhalve vierkante meter dichte vloer, waarvan een vierkante meter dicht is. Een afdekking is noodzakelijk voor een goed microklimaat.

het verstrekken van ruwvoer, of om de trog schoon te maken. Volgens de varkenshouders is de arbeidsbehoefte minder dan tien uur per zeug per jaar. Agressie is geen item. Ostkotte: "Als een zeug agressief is, heef ze koorts. Anders kan ik overal het hok in." Om die stelling te onderbouwen, stapt hij bij een willekeurige zeug in het hok en strijkt die over haar kop. Geen stress.

Het dichte deel van het biggenest is één vierkante meter, met een doorzichtige, kunststof kap. Een gesloten, warm biggenest is onmisbaar voor het succesvol werken met vrijloopkraamhokken, is de overtuiging van de varkenshouder.

Ostkotte: "Aanvankelijk stond ik afwachtend tegenover een dicht biggenest. Dit biedt echter veel voordelen: een veilige, aantrekkelijke plek voor de biggen. Biggen separeren die biest op hebben. Een frissere omgeving voor zeugen. En als het werpen niet vlot, kan ik de biggen opsluiten en de zeug even vrijlaten. Na twee weken komt er wel stof op, maar dat staat de diercontrole niet in de weg."

Vloerontwerp en uitval

Onder de zeug is gekozen voor gietijzer. Dit is schoon en koel. Daarnaast zit een strook kunststofrooster en aan de kant tegenover het biggenest is alles metalen driekantrooster; 40% van de hokoppervlakte. Dit bleek na onderzoek de beste vloerlay-out. Het driekantrooster heeft als groot voordeel de goede mestdoorlaat.

Bovendien liggen de biggen nooit op het kille driekant-rooster, maar zoeken ze hun veilige nest aan de overkant op.

Het vloerontwerp draagt dus bij aan het voorkomen van dooddrukken van biggen. De uitval tijdens de vier weken durende zoogperiode is 9,7%, waarvan maximaal 3% door dooddrukken. Ostkotte: "De zeugen spenen drie tot vier biggen meer dan in de oude, rappe kraamhokken. De uitval door dooddrukken

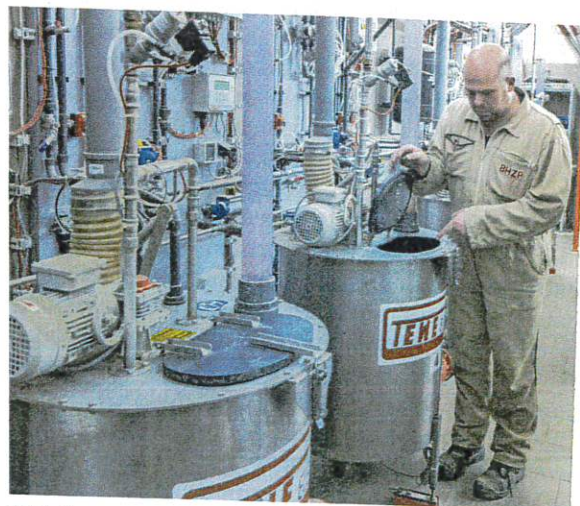
'Zo gaat het altijd: als ik na vijf dagen de boxen open, zoeken zeugen direct contact met elkaar'

is zelfs lager." De varkenshouder krijgt steeds meer ervaring met en vertrouwen in het concept. Op termijn wil hij de zeugen die dat kunnen, vrij laten werpen. Daar doet hij al ervaring mee op. De productie van de BHZP-zeugen x db.77-eindbeer zit op 33,7 gespeende biggen per zeug per jaar. Het toomgewicht zit veelal dicht tegen de 100 kilo.

De bouwplannen van Ostkotte begonnen vlak voor corona vorm te krijgen. Vóór de sterke prijsstijging van materialen heeft hij veel ingekocht en prijsafspraken gemaakt. Daarmee bespaarde hij veel geld. Op ruimte en techniek is niet bespaard. Ostkotte: "De box is iets duurder dan van andere aanbieders met een vergelijkbaar groot vrijloopkraamhok. Deze constructie is echter stabiel en houdt het langer vol."

De opbouw is nergens bevestigd aan de afdelingsmuur. Onder het rooster lopen 12 millimeter dikke en 11 centimeter brede en iets gebogen, roestvaststalen strippen die van de box een robuust geheel maken. Om dat te onderbouwen, schudt Ostkotte flink aan een kraambox. Die staat als een huis. ■

↑ De biggen kunnen ongehinderd om het vrijloopte gedeelte van de zeug rondlopen. Dat vindt de varkenshouder belangrijk, net als een warm biggenest. De vloer bestaat uit metalen driekantrooster en onder de zeug gietijzer.

De afdeling is er een automaat voor het bijvoeren van de biggen. De automaat is geschikt voor het verstrekken van melkvervanger en vast voer.

Kijk voor meer foto's op [Boerderij.nl/nieuws-van-de-week](https://www.boerderij.nl/nieuws-van-de-week)

